

Яроцький В.О.

Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського

ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ, ЩО МОЖУТЬ ПЕРЕБУВАТИ В ОБІГУ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

Статтю присвячено визначенню поняття та видів віртуальних активів, що можуть перебувати в обігу за законодавством України. Доведено, що виникнення віртуальних активів є наслідком розвитку цифрової економіки в Україні та інтеграції цифрових технологій у всі найважливіші сфери господарських правовідносин, зокрема й у фінансовий сектор економіки.

Проведено огляд наукових підходів до розуміння поняття «віртуальний актив» та з'ясовано його правову природу. На підставі виокремлених характерних ознак досліджуваної категорії сформульовано авторське визначення поняття віртуального активу. Запропоновано інтегрувати удосконалене визначення віртуального активу до Закону України «Про віртуальні активи».

Обґрунтовано, що віртуальний актив не може відноситися до грошового сурогату, не має ознак електронних грошей та не володіє ознаками емісійного або неемісійного цінного паперу. Доведено, що віртуальний актив у цивільно-правовому аспекті відноситься до нематеріального блага. Аргументовано, що забезпечений віртуальний актив може бути об'єктом інвестування та, відповідно, інструментом біржової торгівлі. Встановлено, що найменш визначеною в законодавстві України є правова природа незабезпеченого віртуального активу.

Автором проведено аналіз законодавчого регулювання поняття та правового режиму обігу віртуальних активів. На підставі проведеного аналізу доведено, що законодавство у сфері регулювання віртуальних активів, правового режиму їх обігу, включаючи торгівлю на централізованих біржових майданчиках, перебуває на стадії становлення, а тому потребує подальшого удосконалення.

Розроблено класифікацію віртуальних активів з урахуванням положень законодавства України. В основу класифікації запропоновано покласти такі критерії, як прив'язка до матеріального забезпечення та форма (об'єкт) такого забезпечення.

Ключові слова: віртуальний актив, цифрова економіка, немайнове благо, обіг віртуальних активів, інструмент біржової торгівлі.

Постановка проблеми. В умовах розвитку цифрової економіки все більшої актуальності та популярності набуває економіко-правова концепція віртуальних активів як об'єктів цивільного права та специфічних інструментів інвестування. При цьому поява та поширення віртуальних активів стали можливими завдяки повсюдній інтеграції цифрових технологій в основні сфери господарських правовідносин, включаючи фінансовий сектор економіки. Внаслідок такої інтеграції в Україні виник окремий вид суспільних правовідносин у сфері обігу віртуальних активів. З метою легітимізації процесів, що виникають під час обігу віртуальних активів, за останні декілька років в Україні було прийнято низку законів та підзаконних актів, що регулюють ті чи інші аспекти обігу віртуальних активів.

Разом з тим, законодавче регулювання віртуальних активів, правового режиму їх обігу, вклю-

чаючи торгівлю на централізованих біржових майданчиках, перебуває на стадії становлення, а тому потребує подальшого удосконалення. Першим кроком на шляху розвитку цифрової економіки та такої її галузі, як біржова торгівля віртуальними активами, є систематизація, уточнення та уніфікація понять та термінів, що лежать в основі цифрової економіки. Одним з таких понять є «віртуальний актив», з приводу розуміння якого в науковій літературі не склалося єдиного підходу, а законодавча дефініція цього поняття потребує суттєвого доопрацювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Деякі аспекти правового режиму обігу віртуальних активів в Україні досліджували такі науковці, як С. О. Грицай, А. А. Кудь, А. С. Овчаренко, Н. М. Пантелєєва, Н. В. Рогова, О. А. Ушинкіна та інші. Проте огляд наукової літератури у цій сфері свідчить про те, що наукові дослідження,

присвячені правовому режиму обігу віртуальних активів в Україні, визначенню правових ознак та характеристик віртуального активу як об'єкта цивільного права, є фрагментарними та висвітлюють лише незначну частину правової проблематики у цій сфері. З огляду на те актуальною залишається проблематика визначення поняття та видів віртуальних активів, що можуть перебувати в обігу за законодавством України.

Метою статті є визначення поняття та видів віртуальних активів, що можуть перебувати в обігу за законодавством України. Для досягнення цієї мети у статті виконано такі завдання: 1) визначено поняття та характерні ознаки віртуального активу як об'єкта цивільних прав, що може перебувати в обігу за законодавством України; 2) проведено аналіз законодавчого регулювання обігу віртуальних активів, виявлено недоліки та прогалини відповідного законодавства та запропоновано деякі напрямки його удосконалення; 3) виокремлено види віртуальних активів, що можуть перебувати в обігу за законодавством України, та розроблено їх класифікацію на підставі різних критеріїв.

Виклад основного матеріалу. Перша спроба запровадити поняття «віртуальний актив» у законодавстві України мала місце у 2018 році, коли Кабінет Міністрів України розробив та оприлюднив проект розпорядження «Про схвалення Концепції державної політики у сфері віртуальних активів» [1]. У цьому розпорядженні віртуальний актив визначався як будь-які записи в рамках розподіленого реєстру записів у формі даних, використання яких, як очікується, приведе до отримання економічних вигід у майбутньому [1].

Проте проект вищезгаданого розпорядження залишився не прийнятим, а тому наступною спробою легітимізації визначення та обігу віртуальних активів була розробка законопроекту від 11 листопада 2019 р., реєстр. № 2461 «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законів України щодо оподаткування операцій з криптоактивами». Автори законопроекту визначили віртуальний актив як особливий вид майна, який є цінністю у цифровій формі, яка створюється, обліковується та відчувається електронно. До віртуальних активів віднесли криптоактиви, токен-активи та інші віртуальні активи [2].

Цей законопроект наразі перебуває на розгляді Верховної Ради України та залишається не прийнятим.

Нарешті у грудні 2019 року було прийнято Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних

злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», в якому під віртуальним активом запропоновано розуміти цифрове вираження вартості, яким можна торгувати у цифровому форматі або переказувати і яке може використовуватися для платіжних або інвестиційних цілей [3].

Виходячи з цього визначення, віртуальний актив володіє такими основними ознаками, що відрізняють його з-поміж інших об'єктів цивільного обігу: 1) актив, що існує виключно в електронній (цифровій) формі; 2) допустимий до обігу на території України; 3) має вираження певної вартості, хоча існує у нематеріальній формі; 4) може виступати інструментом розрахунків та бути предметом інвестування.

Досліджуючи наведені ознаки віртуального активу на підставі визначення, наведеного у ст. 1 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», можемо дійти висновку про деяку їх суперечливість, зокрема з огляду на положення інших актів законодавства.

Зокрема, у лютому 2022 року було прийнято Закон України «Про віртуальні активи», у ст. 1 якого поняття віртуального активу сформульовано, як нематеріальне благо, що є об'єктом цивільних прав, має вартість та виражене сукупністю даних в електронній формі. Існування та оборотоздатність віртуального активу забезпечується системою забезпечення обороту віртуальних активів; віртуальний актив може посвідчувати майнові права, зокрема права вимоги на інші об'єкти цивільних прав. У той же час, ч. 7 ст. 4 цього ж Закону закріплено, що віртуальні активи (не залежно від їх виду) не є засобом платежу на території України та не можуть бути предметом обміну на майно (товари), роботи (послуги) [4].

Отже, порівнюючи ознаки віртуального активу за визначенням, наведеним у Законі України «Про віртуальні активи», з тим, що сформульовано Законом України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», передусім, звертає на себе увагу суперечність щодо форми існування відповідного активу (у першому випадку йдеться про електронну форму, а в другому – про цифрову).

На перший погляд суттєвої різниці між цими двома формами існування віртуального активу немає, проте насправді така різниця зумовлена поколіннями інформаційних технологій, за допомогою яких відбувається відображення та передача інформації про такі активи: нові, новітні та інші.

У цьому аспекті у спеціальній науковій літературі зазначається, що цифровий спосіб передачі та цифрова форма зберігання інформації відрізняються від інших способів організації інформаційного обміну в інформаційно-комунікаційних системах (зокрема, й електронних) за критеріями швидкості, якості та функціональності; відповідно, технології, у яких застосовується цифрові сигнали для передачі інформації, належать до цифрових [5, с. 39].

Зокрема, цифровізація – це переведення інформаційних систем з «аналога» (електронної форми) на «цифру» (цифрову форму) [6].

Отже, на сучасному етапі розвитку віртуальний актив може існувати саме у цифровій формі, оскільки електронна відноситься до попередніх поколінь передачі інформації.

Стосовно ознаки щодо наявності вартісного вираження та можливості, у зв'язку з цим, використання цифрового активу в цивільному обігу, то з цього приводу обидва закони однозначно стверджуються, що віртуальний актив є об'єктом цивільного обігу.

Причому Закон України «Про віртуальні активи» уточнює, до якого саме об'єкта цивільного права слід відносити віртуальний актив, зазначаючи що останній є нематеріальними благами, особливості обороту яких визначаються Цивільним кодексом України та цим Законом.

З цього приводу слід звернути увагу, що відповідно до ст. 177 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) об'єктами цивільних прав є речі, у тому числі гроші та цінні папери, інше майно, майнові права, результати робіт, послуги, результати інтелектуальної, творчої діяльності, інформація, а також інші матеріальні і нематеріальні блага.

У свою чергу статтею 178 ЦК України дозволено вільне відчуження або перехід від однієї особи до іншої в порядку правонаступництва чи спадкування або іншим чином об'єктів цивільного права, якщо вони не вилучені з цивільного обороту, або не обмежені в обороті, або не є невід'ємними від фізичної чи юридичної особи [7].

Отже, віртуальний актив як нематеріальне благо може перебувати у вільному цивільному

обігу, оскільки наразі відсутні будь-які законодавчі обмеження або заборони щодо обігу цих активів.

Що стосується такої ознаки, як можливість проведення розрахунків за допомогою віртуального активу, то у цьому положення двох досліджуваних законів розходяться. Причому, Закон України «Про віртуальні активи», який не визнає будь-який з видів віртуальних активів платіжним засобом, узгоджується у цій частині з положеннями Закону України «Про платіжні послуги» [8].

Зокрема, відповідно до ст. 3 та ст. 4 Закону України «Про платіжні послуги» для проведення платіжних операцій використовуються кошти в готівковій або безготівковій формі; грошові кошти (кошти) для цілей цього Закону включають також електронні гроші (одиниці вартості, що зберігаються в електронному вигляді, випущені емітентом електронних грошей для виконання платіжних операцій) та цифрові гроші (електронна форма грошової одиниці України, емітентом якої є Національний банк України) у випадках, передбачених цим Законом, які існують лише в безготівковій формі [8].

Отже, віртуальний актив не належить до платіжних засобів та його не слід ототожнювати з цифровими або електронними грошима, емітентом яким є Національний банк України або інша установа електронних грошей або інша визначена Законом України «Про платіжні послуги» юридична особа.

Віртуальний актив також помилково було б відносити до «грошового сурогату», оскільки останній відповідно до ст. 1 Закону України «Про Національний банк України» це будь-які документи у вигляді грошових знаків, що відрізняються від грошової одиниці України, випущені в обіг не Національним банком України і виготовлені з метою здійснення платежів в господарському обороті, крім валютних цінностей [9]. При цьому віртуальний актив не є документом, у тому числі електронним, оскільки до нього не висуваються вимоги щодо його обов'язкових реквізитів, інших правил оформлення.

За своєю правовою природою віртуальні активи також не відносяться до валютних цінностей, якими згідно з положеннями ст. 1 Закону України «Про валюту і валютні операції» є національна валюта (гривня), іноземна валюта та банківські метали [10].

Проте, як передбачено ч. 6 ст. 4 Закону України «Про віртуальні активи», фінансові віртуальні активи можуть бути забезпечені валютними

цінностями, а також цінним папером або деривативним фінансовим інструментом.

У цьому зв'язку необхідно констатувати, що інструментом інвестування на організованих біржових майданчиках може виступати виключно фінансовий віртуальний актив, тобто актив забезпечений валютною цінністю або одним із фінансових інструментів, допущених до торгівлі на ринках капіталу відповідно до Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» [11].

При цьому, важливо зазначити, що віртуальний актив не є емісійним або борговим цінним папером, оскільки не володіє ознаками, притаманними цьому фінансовому інструменту відповідно до ст. 8 Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» (цінним папером є документ установлені форми з відповідними реквізитами, що посвідчує грошове або інше майнове право, визначає взаємовідносини емітента цінного папера (особи, яка видала цінний папір) і особи, яка має права на цінний папір, та передбачає виконання зобов'язань за таким цінним папером, а також можливість передачі прав на цінний папір та прав за цінним папером іншим особам) або деривативним фінансовим інструментом [11].

На підтвердження цього висновку можна також навести рішення Європейського Суду Справедливості від 22 жовтня 2015 р. у справі C-264/14, в якій Суд дійшов висновку що загальновідомим є той факт, що віртуальна валюта «біткойн» не є ні цінним папером, що забезпечує право власності, ні прирівняним до нього цінним папером (п. 55) [12].

Таким чином, віртуальний актив може виступати інструментом інвестування, проте за умови його фінансової забезпеченості.

Характерно, що Закон України «Про віртуальні активи» не набув чинності, оскільки п. 1 Прикінцевих та перехідних положень цього Закону набрання ним чинності поставлено у залежність від дати набрання чинності законом України про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування операцій з віртуальними активами, але не раніше дня опублікування цього Закону [4].

Наразі на розгляді Верховної Ради України перебуває проєкт Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування операцій з віртуальними активами» від 13 березня 2022 року реєстр. № 7150, у якому пропонується поняття «віртуальний актив» розуміти у значенні Закону України «Про віртуальні

активи», а предметом оподаткування стане дохід від операцій з віртуальними активами – дохід у вигляді позитивної різниці між доходом, отриманим платником податку від проведення операцій з віртуальними активами та витратами на їх придбання [13].

З набранням чинності Закону України «Про віртуальні активи» передбачається внесення змін до низки інших законів, зокрема, й до Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» у частині узгодження визначення поняття «віртуальний актив» та деяких інших правових засад його обігу. Це певним чином усуне наявні суперечності, проте недосконалість законодавчого визначення поняття «віртуальний актив», що застосовується у Законі України «Про віртуальні активи», та буде єдиним легітимним визначенням цього поняття після набрання законної сили відповідним Законом, може призвести до неправильного його використання у правозастосовній практиці.

З метою удосконалення дефініції цього поняття необхідно звернутися до наукових підходів та концепцій, в яких визначається правова природа віртуального активу, у тому числі, як об'єкту цивільного обігу.

Зокрема, у Філософському енциклопедичному словнику термін «віртуальний», що походить від латинського слова «Virtus» (потенційний, можливий), визначається у декількох значеннях: 1) можливий; той, що може або має проявитися; 2) умовний; 3) характеристика квазіреальності деяких об'єктів та їх властивостей, що використовується для опису, пояснення та аналізу як існуючих предметів, так і штучно створених за допомогою інформаційних технологій [14, с. 92–93].

Своєю чергою поняття «актив» у Законі України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» визначений, як кошти, у тому числі електронні гроші, інше майно, майнові та немайнові права [3].

У Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» під активом розуміються ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, приведе до отримання економічних вигод у майбутньому [15]. Тобто цим Законом зміст поняття «актив» доповнено такою важливою ознакою як потенційна можливість

отримання за рахунок його використання економічної вигоди. Саме ця характеристика пояснює інвестиційну спроможність будь-якого активу, включаючи віртуальний.

Отже, у семантичному розумінні віртуальний актив – це штучно створений за допомогою новітніх інформаційних технологій, умовно існуючий нематеріальний ресурс, який може використовуватися його власником з метою отримання економічної вигоди.

У логіко-юридичному розумінні деякі науковці пропонують визначати віртуальний актив як «нематеріальне благо, що є об'єктом цивільних прав, має вартість та виражене сукупністю даних в електронній формі, розподіляється на забезпечений та незабезпечений віртуальний актив» [16, с. 68].

У свою чергу А. С. Овчаренко вважає, що віртуальний актив – це «актив в електронній формі, створений із використанням криптографічних засобів, що існує у вигляді цифрового програмного коду й не має фізичної форми, право власності на яке засвідчується шляхом внесення цифрових записів до реєстру цифрових транзакцій, і має економічну цінність». Науковець також звертає увагу, що «віртуальні активи» й «криптовалюти» не можна вважати синонімами, адже криптовалюти є одним із видів «децентралізованих віртуальних валют» [17, с. 202].

На підставі аналізу актів законодавства деяких зарубіжних держав та міжнародних актів у порівнянні з національним законодавством, що регулює правовідносини у сфері обігу віртуальних активів, О. А. Ушинкіна дійшла висновку, що на рівні законодавства різних країн спостерігається перехід від поняття «віртуальна валюта» до поняття «віртуальний актив» або «цифровий актив», що є значно ширшим за обсягом. Крім того, вчена звертає увагу, що законодавство більшості держав, визначаючи поняття «віртуальний актив», застосовують прив'язку до технології розподіленого реєстру або будь-якого подібного аналога [18, с. 74].

Загалом, на підставі проведеного вище дослідження можна дійти висновку, що науковці вкладають у зміст поняття «віртуальний актив» такі ознаки: 1) це нематеріальне благо, що є об'єктом цивільного обігу; 2) існує в електронній (цифровій) формі; 3) однією з форм є віртуальна валюта – криптовалюта; 4) право власності на нього посвідчується шляхом внесення запису до реєстру транзакцій; 5) має вартісний вираз, який має потенціал до росту (зміни).

При цьому можна погодитися з точкою зору С. О. Грицаця, який, виходячи з правової природи віртуальних активів, справедливо вказує на те, що останні не можливо відчувати, вони не відповідають іншим характеристикам майна, з огляду на що науковець пропонує доповнити ст. 190 ЦК України, зазначивши після слів «сукупність речей» слова «віртуальні активи» [19, с. 247].

Необхідно зазначити, що юридичні властивості та правовий режим обігу віртуального активу залежать від його виду.

Зокрема, Законом України «Про віртуальні активи» визначено два основних види віртуальних активів – забезпечені та незабезпечені. Перший вид віртуального активу посвідчує майнові права, зокрема право вимоги на інші об'єкти цивільних прав, але не виступає забезпеченням виконання зобов'язання. Одним із видів забезпечених віртуальних активів є фінансові віртуальні активи. Відповідно, незабезпечені віртуальні активи не посвідчують майнові права [4].

Крім такого підходу до класифікації у спеціальній науковій літературі виділяють інші види віртуальних активів, що можуть бути предметами біржової торгівлі: 1) криптовалюта (Bitcoin, Ethereum, Monero та ін.) – еквівалент вартості у цифровому вигляді, засіб обміну і транзакцій, має високу волатильність, забезпечує захист, високу швидкість; 2) токени (BAT, Civic, OmiseGO, ZRcoin, TRON, BCAP та ін.) – відрізняються метою, функціональністю і нормативним ризиком, мають тісний зв'язок із зовнішнім матеріальним активом; 3) криптовари (STORJ, FileCoin, Golem та ін.) – відрізняються ресурсною основою, що споживається (обчислювальна потужність, дисковий простір тощо); 4) криптовалюти з фіксованою ціною (стейблкоїни) (Tether, Maker, Basecoin, Digix та ін.) – це стабільне сховище цінності, стійкі до волатильності ринку, визначаються цінністю активу, до якого вони прив'язані (валюти, золото, індекс споживчих цін тощо) [20, с. 68–70].

Інші науковці вважають, що основою класифікації віртуальних активів має бути комплексність їх природи, яка поєднує технологічну, економіко-правову та інформаційно-прикладну складові. Відповідно до цього пропонується два рівні класифікації віртуальних активів: 1) ґрунтується на розгляді технологічної природи віртуальних активів і дозволяє виокремити: віртуальний актив розподіленого та нерозподіленого реєстру; перший вид є видом віртуального активу, поданого в системі обліку токенів розподіленого

реєстру у вигляді певної кількості одиниць, які в таких системах обліку подані у вигляді унікальних ідентифікаторів; другий вид віртуального активу створюється на базі іншої технології, відмінної від технології розподіленого реєстру; 2) за економіко-правовою сутністю існують такі види віртуальних активів розподіленого реєстру: токенизований актив та криптоактив (від англ. *crypto* – криптографічний), що становить вид віртуального активу, який існує в системі обліку токенів розподіленого реєстру у вигляді запису з ідентифікатором інформації, непохідної від первинного активу [21, с. 20, 21].

Отже, з юридичної точки зору найбільше значення має класифікація віртуальних активів за критерієм їх забезпеченості та об'єктом, яким забезпечено такий актив.

Висновки. Таким чином, можна запропонувати у ст. 1 Закону України «Про віртуальні активи» закріпити удосконалене визначення віртуального активу, як нематеріального блага, штучно ство-

реного за допомогою інформаційних технологій, що існує у цифровій формі та має вартісне вираження, може перебувати у вільному цивільному обігу, крім обмежень, встановлених законом, та, у разі його віднесення до фінансових віртуальних активів, може бути допущеним до торгів на багатосторонньому торговельному майданчику та інших організованих ринках капіталу.

Відповідні зміни необхідно внести до Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки», доповнивши перелік активів, допущених до торгів на організованих ринках капіталу фінансовими віртуальними активами (ст. 2).

При цьому в основу класифікації віртуальних активів, що має юридичне значення необхідно покласти такі критерії, як прив'язка до матеріального забезпечення (забезпечений та незабезпечений) та форма забезпечення (інший об'єкт цивільного права, валютні цінності, цінні папери тощо).

Список літератури:

1. Про схвалення Концепції державної політики у сфері віртуальних активів: проект розпорядження Кабінету Міністрів України від 25.10.2018. URL: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?id=dbfc2a7e-47f9-4fce-9110-66ed61c0ae17>
2. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законів України щодо оподаткування операцій з криптоактивами: проект Закону від 11 листопада 2019 р., реєстр. № 2461. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=67423
3. Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 06.12.2019р. № 361-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20/ed20191206#Text>
4. Закон України «Про віртуальні активи» від 17.02.2022р. № 2074-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20>
5. Берназюк О. О. Цифрові технології у праві: сучасний погляд у майбутнє : монографія. Ужгород : Гельветика, 2020. 525 с.
6. Некрасов В. Розробник штучного інтелекту Родні Брукс: як 5G дозволить ШІ впливати на демографію і клімат. *Економічна правда*. 2019. URL : <https://www.epravda.com.ua/publications/2019/05/10/647656/>.
7. Цивільний кодекс України від 16.01.2003р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20>
8. Закон України «Про платіжні послуги» від 30.06.2021р. № 1591-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>
9. Закон України «Про Національний банк України» від 20.05.1999р. № 679-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>
10. Закон України «Про валюту і валютні операції» від 21.06.2018 № 2473-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>
11. Закон України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» від 23.02.2006 № 3480-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>
12. Рішення Європейського Суду Справедливості у справі № C-264/14 від 22.10.2015р. URL: https://sk.ua/wp-content/uploads/2018/03/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8_2018.pdf
13. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування операцій з віртуальними активами: проект Закону від 13 березня 2022 року реєстр. № 7150. URL : <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39211>
14. Філософський енциклопедичний словник; В. І. Шинкарук (гол. редкол.) та ін. Київ : Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України : Абрис, 2002. 742 с.

15. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
16. Грицай С. О. Правовий режим віртуальних активів в Україні. *Juris Europensis Scientia*. 2022. Вип. 2. С. 65–68.
17. Овчаренко А. С. Правове регулювання віртуальних активів та криптовалют в Україні: сучасний стан і перспективи. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 4. С. 200–202.
18. Ушинкіна О. А. Концептуальні підходи до визначення поняття «віртуальні активи» в Україні та у світі. *Юридичний вісник*. 2022. № 3 (64). С. 70–77.
19. Грицай С. О. Правова сутність дефініції «віртуальні активи» у Законі України «про віртуальні активи». *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2022. № 5 (47). С. 244–248.
20. Пантелєєва Н. М., Рогова Н. В. Криптоактиви: проблеми типізації та регулювання. *Регулювання та перспективи ринку криптоактивів: зб. матеріалів наукового форуму; 23 жовтня 2018 року, м. Київ. К. : КНЕУ, 2018. 103 с.*
21. Кудь А. А. Комплексна класифікація віртуальних активів. Харків: ХОГОКЗ, 2021. 34 с.

Yarotskyi V.O. CONCEPTS AND TYPES OF VIRTUAL ASSETS THAT MAY BE IN CIRCULATION ACCORDING TO THE LEGISLATION OF UKRAINE

The article is devoted to the definition of the concept and types of virtual assets that may be in circulation under the legislation of Ukraine. It has been proven that the emergence of virtual assets is a consequence of the development of the digital economy in Ukraine and the integration of digital technologies into all the most important spheres of economic relations, including the financial sector of the economy.

A review of scientific approaches to understanding the concept of “virtual asset” was conducted and its legal nature was clarified. The author’s definition of the concept of a virtual asset was formulated on the basis of the identified characteristic features of the researched category. It is proposed to integrate the improved definition of a virtual asset into the Law of Ukraine “On Virtual Assets”.

It is substantiated that the virtual asset cannot be referred to as a monetary surrogate, does not have the characteristics of electronic money and does not possess the characteristics of an emission or non-emission security. It has been proven that a virtual asset in the civil law aspect refers to an intangible asset. It is argued that the secured virtual asset can be an object of investment and, accordingly, a tool of exchange trading. It was established that the legal nature of an unsecured virtual asset is the least defined in the legislation of Ukraine.

The author carried out an analysis of the legal regulation of the concept and the legal regime of the circulation of virtual assets. On the basis of the conducted analysis, it is proven that the legislation in the field of regulation of virtual assets, the legal regime of their circulation, including trading on centralized exchange platforms, is at the stage of formation, and therefore needs further improvement.

The classification of virtual assets has been developed taking into account the provisions of the legislation of Ukraine. It is proposed to base the classification on such criteria as attachment to material support and the form (object) of such security.

Key words: *virtual asset, digital economy, non-property good, circulation of virtual assets, stock trading tool.*